

จตุสารข่าววินัยอิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาที่ดิน
(LDD disciplinary E-newsletter)
ฉบับที่ ๔/๒๕๖๘ (พฤษภาคม ๒๕๖๘)

หลักกฎหมายควรรู้

“การร้องทุกข์” สิทธิของข้าราชการ

การร้องทุกข์ มีไว้เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ผู้บังคับบัญชา กับผู้ใต้บังคับบัญชา หากเกิดความคับข้องใจ ข้าราชการควรได้พูดคุยปรึกษาโดยตรงกับผู้บังคับบัญชา เพื่อหาทางออกในเบื้องต้น แต่หากปรึกษาแล้วไม่ได้รับคำชี้แจง หรือไม่พอใจในคำชี้แจง หรือไม่ต้องการที่จะปรึกษา ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ได้ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบ ข้อ ๖ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมต่อไป

ลักษณะเรื่องร้องทุกข์ ต้องเป็นปัญหาในการปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา ซึ่งทำให้เกิดความคับข้องใจ และปัญหานั้น ไม่สามารถอุทธรณ์ได้ตามกฎหมาย ซึ่งได้กำหนดเหตุแห่งการร้องทุกข์ไว้ใน ข้อ ๗ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกรณีใดกรณีหนึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. การปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น ไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอน หรือรูปแบบที่กฎหมายกำหนด ไม่สุจริต เลือกปฏิบัติ หรือใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดขึ้นเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

๒. ไม่มอบหมายงานให้ปฏิบัติ ทั้งที่อยู่ในหน้าที่

๓. ประเว้งเวลา/หน่วงเหนี่ยว จนทำให้เสียสิทธิหรือไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ที่ควรได้รับ

๔. ขัดต่อระบบคุณธรรม ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

เช่น ไม่ยึดหลักความเสมอภาค ความเป็นธรรม และปราศจากอคติ เป็นต้น

ดังนั้น การร้องทุกข์ เป็นสิทธิที่สำคัญของข้าราชการ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน และเพื่อคุ้มครองไม่ให้ถูกปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสม หากมีปัญหาข้าราชการสามารถยื่นคำร้องทุกข์ได้ ต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) หรือ ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ ตามมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

จตุสารข่าววินัยอิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาที่ดิน
(LDD disciplinary E-newsletter)
ฉบับที่ ๔/๒๕๖๘ (พฤษภาคม ๒๕๖๘)

-๒-

อุทาหรณ์ควรฟัง

กรณีไม่เห็นด้วยกับผลการดำเนินการทางวินัยของผู้อื่น ร้องทุกข์ได้หรือไม่ ?

วันนี้พี่วินัย จะขอพูดถึง เรื่อง การร้องทุกข์ ซึ่งเป็นหนึ่งในเรื่องที่มีคนสอบถามเข้ามาเยอะ โดยพี่วินัย จะขอยกตัวอย่างกรณีเรื่องที่ไม่สามารถร้องทุกข์ได้ เพราะไม่เข้าเงื่อนไขของการร้องทุกข์ ดังเช่นตัวอย่างในเรื่องนี้ จากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ครับ

เรื่องมีอยู่ว่า นายเอ ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ ในส่วนราชการระดับกรมแห่งหนึ่ง เห็นว่า การที่อธิบดีมีคำสั่งให้ข้าราชการผู้หนึ่งไปปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนัก ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีหนังสือถึงอธิบดีขอให้ยกเลิกคำสั่งดังกล่าว ซึ่งอธิบดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว นายเอ จึงได้ร้องเรียนต่อปลัดกระทรวงว่าอธิบดีกระทำความผิดวินัย ปลัดกระทรวงพิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งของอธิบดี ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าอธิบดีกระทำความผิดวินัย สั่งยุติเรื่อง นายเอ เห็นว่าคำสั่งของปลัดกระทรวงไม่ชอบด้วยกฎหมาย นายเอ จึงได้นำเรื่องดังกล่าวมาร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค.

ก.พ.ค. พิจารณาเรื่องร้องทุกข์แล้วเห็นว่า นายเอ ได้ร้องเรียนว่าอธิบดีกระทำความผิดวินัยตามพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งการที่ปลัดกระทรวงในฐานะผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัย กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือไม่ เป็นการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มิใช่กรณีที่ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอย่างไร ต่อมา นายเอ ผู้ร้องทุกข์ อันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับ ข้อ ๗ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ดังนั้น ก.พ.ค. จึงไม่รับเรื่องร้องทุกข์ไว้พิจารณา และสั่งจำหน่ายเรื่องร้องทุกข์ออกจากสารบบ

-๓-

ถามมา ? – วินัยขอตอบ !

ร้องทุกข์ต้องร้องต่อใคร ? ภายในระยะเวลาเท่าใด ?

น้องดินดี : สวัสดีค่ะพี่วินัย น้องดินดีมีความสงสัยเกี่ยวกับผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์และระยะเวลาในการร้องทุกข์ค่ะ พี่วินัยช่วยอธิบายให้น้องดินดีฟังได้ไหมคะว่าหากจะดำเนินการร้องทุกข์ต้องร้องทุกข์ต่อใคร และภายในระยะเวลาเท่าใดคะ

พี่วินัย : สวัสดีครับน้องดินดี ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์นั้น ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป หรือคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) ซึ่งเรื่องร้องทุกข์แต่ละเรื่องใครจะเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์นั้น ให้พิจารณาจากเหตุแห่งการร้องทุกข์ว่าเกิดจากผู้บังคับบัญชาในระดับใด ยกตัวอย่าง หากเหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากนายกรัฐมนตรี้ รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือปลัดกระทรวง เป็นต้น ให้ร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค. หากเหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาในราชการบริหารส่วนกลางที่ต่ำกว่าอธิบดี ให้ร้องทุกข์ต่ออธิบดี และถ้าเหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากอธิบดี ให้ร้องทุกข์ต่อปลัดกระทรวงซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ร้องทุกข์ เป็นต้นครับ

ในส่วนของระยะเวลาในการร้องทุกข์นั้น กฎหมายระบุว่าให้ผู้ร้องทุกข์ทำคำร้องทุกข์เป็นหนังสือยื่นต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์ ซึ่งผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ต้องพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน และขอขยายเวลาได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน หากขยายเวลาและยังไม่แล้วเสร็จสามารถพิจารณาได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน นอกจากนี้ คำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ให้เป็นที่สุดหากผู้ร้องทุกข์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยสามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นต่อไปได้ครับ

จูลสารข่าววินัยอิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาที่ดิน
(LDD disciplinary E-newsletter)
ฉบับที่ ๔/๒๕๖๘ (พฤษภาคม ๒๕๖๘)

-๔-

อ้างอิง/ที่มา

๑. หลักกฎหมายควรรู้

- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
- กฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. อุทาหรณ์ควรฟัง

- คำวินิจฉัย ก.พ.ค. เรื่องคำที่ ๖๒๒๐๐๕๒ เรื่องแดงที่ ๐๐๖๐๒๖๒

๓. ถาม - ตอบ

- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
- กฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม